

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

РЕМЗИНА НАТАЛЯ АНДРІЇВНА

УДК 338.47:330.3 (043.3)

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ
НА ЗАСАДАХ МУЛЬТИМОДАЛЬНОСТІ**

Спеціальність 08.00.03 – економіка та управління
національним господарством

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Кропивницький – 2021

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Кіровоградському інституті розвитку людини ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна».

Науковий керівник – доктор економічних наук, доцент
Гуцалюк Олексій Миколайович,
Центральноукраїнський національний
технічний університет Міністерства
освіти і науки України, професор
кафедри економіки, менеджменту та
комерційної діяльності,
м. Кропивницький.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, доцент
Бойко Олена Володимирівна,
Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний
європейський університет»,
професор кафедри менеджменту та економіки,
м. Київ;

кандидат економічних наук, доцент
Котлубай Вячеслав Олексійович,
Національний університет «Одеська юридична
академія» Міністерства освіти і науки України,
доцент кафедри національної економіки, м. Одеса.

Захист відбудеться «23» квітня 2021 р. о 13-00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 23.073.03 Центральноукраїнського національного технічного університету за адресою: 25006, м. Кропивницький, проспект Університетський, 8, зал засідань вченої ради.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Центральноукраїнського національного технічного університету за адресою: 25006, м. Кропивницький, проспект Університетський, 8.

Автореферат розіслано «22» березня 2021 р.

В.о. ученого секретаря
спеціалізованої вченої ради

І. О. Царенко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасна транспортна система є однією з основоположних галузей економіки України, що має розгалужену мережу шляхів сполучення та транспортних терміналів. Однак через недостатню державну підтримку та відсутність інвестиційно-сприятливого клімату не відбувається розвиток національної транспортної інфраструктури.

Завдяки наявності значного транзитного потенціалу та вигідного територіального розташування України між Європою та Азією, транспортну систему доцільно розглядати як основу для прискорення розвитку національної економіки шляхом її перетворення на міжнародний транспортний хаб.

Мультимодальні перевезення є одним із головних трендів сучасної європейської транспортної політики. Проте, в Україні сфера мультимодальних перевезень з використанням контейнерів знаходиться на початковому етапі розвитку, а їх обсяг становить менше 1% на рік. За цим показником Україна суттєво відстає від розвинених держав світу. Одними з найбільш значущих причин зазначеної проблеми є диспропорції в темпах та масштабах розбудови нових та модернізації наявних транспортних терміналів і шляхів сполучення, територіальна нерівномірність розвитку транспортної інфраструктури, наявність вузьких місць на стиках окремих видів транспорту.

Сьогодні розбудова ефективної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності є одним із найважливіших пріоритетів для України, оскільки конкурентоспроможність та ефективність національної транспортної системи визначається не тільки існуванням відповідної інфраструктури, а й її інтегрованістю на регіональному, національному та міжнародному рівнях. Від рівня розвитку національної транспортної інфраструктури значно залежить стан економіки України.

Світовий та вітчизняний досвід розвитку транспортної інфраструктури розглянуто у працях таких учених-економістів як: А. Байрд, О. Бойко, І. Бузько, А. Дем'янченко, І. Заблудська, О. Зеленко, С. Ільченко, П. Йорке, О. Кібік, В. Котлубай, О. Котлубай, Н. Маслій, І. Ненно, О. Никифорок, П. Овчар, І. Сантосо, К. Суряді, Дж. Тонгзон, Л. Трухільо, Д. Ханмейер, В. Харахапа, І. Хорошилова та багатьох інших авторів. Фінансові інструменти щодо розвитку транспортних терміналів та шляхів сполучення України розкриваються у дослідженнях В. Власової, В. Жихаревої, В. Концевої, С. Онешко, В. Попова, І. Хоменко, С. Шкарлета та деяких інших науковців.

Аналіз робіт учених дозволив дійти висновку щодо наявності невирішених науково-прикладних завдань, пов'язаних із забезпеченням розвитку національної транспортної інфраструктури. Проте, немає єдиної позиції науковців щодо принципів, механізмів та важелів розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності. Поглибленого дослідження потребують питання удосконалення форм, методів, інструментів стимулювання розвитку транспортної інфраструктури України. Необхідність дослідження зазначених питань зумовила вибір теми дисертаційної роботи, її мету, перелік і зміст задач.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до планів науково-дослідних робіт: ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» за темою: «Організаційно-управлінські засади та механізми модернізації національного господарства» (номер державної реєстрації 0112U000511), в рамках якої автором досліджено методи регулюючого впливу на процеси розвитку транспортної інфраструктури України; *Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України* за темами: «Асиметрія ринків транспортних послуг: теоретичні основи визначення та управління в умовах децентралізації» (номер державної реєстрації 0115U000694), де здобувачем розглянуто організаційно-економічну структуру управління морегосподарським комплексом України; «Формування засад державної політики розвитку інтермодальних і мультимодальних перевезень національних та транзитних вантажів» (номер державної реєстрації 0118U000204), в межах якої автором систематизовано інституціональні чинники розвитку національної транспортної інфраструктури щодо сприяння ефективності мультимодальних та інтермодальних перевезень, здійснено аналіз інституціонального забезпечення розвитку змішаних перевезень в Україні; *Національної металургійної академії України* за темою: «Методологія соціально-економічного, інформаційного та науково-технічного розвитку регіонів, галузей виробництва, підприємств та їх об'єднань» (номер державної реєстрації 0116U0006782), в рамках якої висвітлено проблеми системи державного управління в напрямі розвитку транспортної інфраструктури України.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є формування теоретичних і прикладних основ організаційно-економічного забезпечення розвитку національної інфраструктури на засадах мультимодальності.

Досягнення мети дослідження обумовило необхідність постановки та вирішення таких завдань:

- дослідити теоретичні основи та визначити детермінанти розвитку національної транспортної інфраструктури з позиції ступеня їх впливу на цей розвиток;
- вивчити сутність державного управління розвитком національної транспортної інфраструктури та провести систематизацію концептуальних основ забезпечення її розвитку на засадах мультимодальності;
- узагальнити принципи формування організаційно-економічного забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності;
- провести факторно-критеріальне оцінювання організаційно-економічних передумов розвитку транспортної інфраструктури України;
- удосконалити механізм розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності;
- розглянути фінансові інструменти стимулювання розвитку транспортної інфраструктури України в частині методики формування портових зборів;
- розвинути існуючі методи регулюючого впливу з боку держави на процеси розвитку національної транспортної інфраструктури;

- удосконалити методичні засади формування інституціонального забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури;
- сформуувати концептуальні основи забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності.

Об'єктом дослідження є процес формування умов розвитку національної транспортної інфраструктури.

Предметом дослідження є теоретичні основи, методичні положення та практичні підходи щодо формування організаційно-економічного забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності.

Методи дослідження. Теоретичну, методичну та методологічну основи дослідження складають об'єктивні закони економіки, наукові праці провідних вітчизняних і зарубіжних учених та фахівців із проблем формування умов розвитку національної транспортної інфраструктури.

У дисертації використано загальнонаукові методи: *синтезу, індукції, дедукції, абстрагування* – для формулювання понятійно-термінологічного апарату дослідження з визначенням авторських дефініцій транспортного терміналу (п. 1.1); *узагальнення* – для формування принципів організаційно-економічного забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності (п. 1.3); *класифікації* – для дослідження природи та сутності портових зборів (п. 2.3); *порівняння* – для здійснення аналізу потужностей транспортних терміналів України, щодо дослідження концепцій здійснення портової діяльності, аналізу світового досвіду розвитку транспортної інфраструктури (п.п. 1.3; 3.3); *групування і систематизації* – під час вивчення підходів щодо державного управління, процесу децентралізації влади, визначення основних факторів ризику (п.п. 1.2; 3.3); *ієрархічної систематизації* – для визначення вертикалі влади у напрямі розвитку транспортної інфраструктури України (п. 1.2); та спеціальні методи: *статистичного аналізу* – для визначення тенденцій розвитку транспортної галузі (п.п. 1.1; 2.1); *структурного аналізу* – для оцінювання доходів Адміністрації морських портів України та взаємозалежності портових зборів і вантажообігу (п. 2.3); *SWOT-аналізу* – для визначення сильних та слабких сторін транспортних систем України, можливостей та стратегічних пріоритетів розвитку (п. 1.1); *методу факторно-критеріального оцінювання та кваліметричного підходу* – для аналізу організаційно-економічних передумов розвитку національної транспортної інфраструктури (п. 2.1); *графічний метод* – для візуального представлення окремих наукових результатів (п.п. 2.1; 2.2; 2.3; 3.1; 3.2).

Інформаційною базою дослідження є наукові напрацювання вітчизняних та зарубіжних учених та фахівців з питань розвитку транспортних систем, законодавчі і нормативно-правові акти України та ЄС, матеріали наукових конференцій, періодичні наукові видання, а також результати власних досліджень та розрахунків автора, офіційні дані Державної служби статистики України, Міністерства інфраструктури України, Адміністрації морських портів України.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у розвитку теоретичних положень, розробці та удосконаленні теоретико-методичних і

наукових підходів, практичних рекомендацій щодо забезпечення національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності, зокрема:

удосконалено:

– механізм розвитку національної транспортної інфраструктури, який ґрунтується на взаємодії та взаємозалежності процесів розвитку в частині регулювання (інформаційна матриця), матеріального забезпечення (ресурсна матриця), лімітувань (матриця обмежень) та організації (матриця інструментів), що у підсумку визначає та узгоджує зміст і функціонали основних етапів розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності;

– принципи формування організаційно-економічного забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності, які, на відміну від існуючих, базуються на узгодженні нормативно-правових, технічних, організаційних, фінансових, логістичних та інших специфічних чинників, які є характерними для діяльності вітчизняного транспорту;

– фінансові інструменти стимулювання розвитку національної транспортної інфраструктури через доопрацювання існуючої класифікації портових зборів шляхом додавання до підкласу зборів «за принципами нарахування» критерію «ризикованість вантажу», а також розвинути методики нарахування портових зборів через розподіл збору на перманентну частину (собівартість послуги із урахуванням планового прибутку та дивідендної політики держави) та частину розвитку (урахування інвестиційної та інфляційної складової й компенсації ймовірних ризиків), що у підсумку сприятиме підвищенню ефективності національної економіки;

– методичні засади інституціонального забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури, які містять низку процедур їх адаптації до умов зовнішнього середовища та формування стратегічних планів їх розвитку, що забезпечить ефективне державне планування соціально-економічного розвитку національної економіки діяльності як окремих елементів, так і національної транспортної інфраструктури в цілому на підставі формування ієрархії відповідних стратегічних планів;

– концептуальні основи забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності, які відрізняються від тих, що наразі застосовуються, наявністю методичних основ формування єдиного наскрізного тарифу мультимодальних перевезень, що базуються на уніфікації ключових елементів технологічного процесу, в яких концентруються витрати на перевезення;

набули подальшого розвитку:

– науково-методичний підхід щодо факторно-критеріального оцінювання організаційно-економічних передумов розвитку національної транспортної інфраструктури, який, на відміну від існуючих, містить перелік специфічних факторів та критеріїв оцінки, а також інтервальну шкалу трактування отриманих результатів, що сприятиме більш адекватному оцінюванню можливостей та перспектив розвитку транспортної системи України;

– методи регулюючого впливу на процеси розвитку національної транспортної інфраструктури, які, на відміну від описаних, базуються на оптимальній комбінації сфери регулювання транспортної галузі на засадах державно-приватного партнерства, що позитивно впливає на розвиток національної економіки з позиції забезпечення соціальної відповідальності бізнесу;

– систематизація концептуальних основ забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності, що, на відміну від існуючих, містять метод оцінки рівня збалансованості транспортної системи, горизонти розвитку національної транспортної інфраструктури, а також ризики, які притаманні мультимодальним перевезенням на різних рівнях їх виникнення;

– угруповання детермінант розвитку транспортної інфраструктури України, які, на відміну від описаних у науковій літературі (об'єктивні та суб'єктивні), розподілено за ступенем впливу на відносно сталі, змінні (міжнародні, національні та локальні), а також ймовірнісні, що надає змогу більш ретельного вивчення тенденцій та перспектив розвитку національної транспортної інфраструктури.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що розроблені авторські положення доведені до рівня прикладних можливостей. Наукові результати дисертаційної роботи знайшли практичне застосування у державних установах, на підприємствах, в організаціях і громадських об'єднаннях.

Результати дослідження враховані *Національною інвестиційною радою* для формування аналітично-інформаційного базису прийняття управлінських рішень, а також при складанні програм і стратегій розвитку транспортної галузі України (довідка від 06.05.2020 р.). Рекомендації щодо проведення факторно-критеріального оцінювання організаційно-економічних передумов розвитку транспортних терміналів і шляхів сполучення прийнято до впровадження в діяльність *Управління транспортно-комунікаційної інфраструктури Одеської обласної державної адміністрації* (довідка № 01-13/699 від 08.07.2020 р.). *ТОВ «ДЖЕТ ТРАНС»* прийняло до застосування концепцію збалансованого розвитку мультимодальних перевезень (довідка № 151 від 26.02.2020 р.). Методичні засади адаптації розвитку національної транспортної інфраструктури до умов зовнішнього середовища використані *ГО «Офіс простих рішень та результатів»* при формуванні рекомендацій до відповідних державних стратегій України (довідка № 170620202-01 від 17.06.2020 р.). *ГО «Академія економічних наук України»* в рамках надання консультативної допомоги транспортним підприємствам, установам і організаціям, а також органам державної влади та місцевого самоврядування використовує розробки щодо формування механізму розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності (довідка № 480/02 від 31.01.2020 р.).

Матеріали дослідження використовуються у навчальному процесі при оновленні курсів лекцій та практичних занять у *Кіровоградському інституті розвитку людини ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини*

«Україна» під час викладання дисциплін: «Менеджмент» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти), «Корпоративне управління» та «Стратегічний менеджмент» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти) (довідка № 27.1/15-147/1 від 27.08.2020 р.).

Особистий внесок здобувача полягає в одноосібно виконаному науковому дослідженні, яке відображає авторський погляд на наукові основи та прикладні інструменти щодо забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури. Наукові положення, розробки, висновки і рекомендації, які виносяться на захист, одержані автором самостійно. Внесок здобувача в роботи, виконані у співавторстві, відображено в списку опублікованих праць.

Апробація результатів дисертації. Основні положення і результати дисертаційного дослідження апробовані автором під час участі у міжнародних та всеукраїнських конференціях, зокрема: «Innovative Economy: Processes, Strategies, Technologies» (Kielce, Poland, 2018 р.); «Сучасні інформаційні та інноваційні технології на транспорті MINTT – 2019» (м. Херсон, 2019 р.); «Від Балтики до Причорномор'я: формування сучасного економічного простору» (м. Рига, Латвія, 2019 р.); «Економіка та сучасний менеджмент: теоретичні підходи та практичні аспекти розвитку» (м. Одеса, 2019 р.); «Теоретичні та практичні засади ефективного функціонування соціально-економічної сфери» (м. Дніпро, 2020 р.); «Сучасні інформаційні та інноваційні технології на транспорті MINTT-2020» (м. Херсон, 2020 р.); «Сучасний стан та перспективи розвитку економіки, обліку, фінансів та права» (м. Полтава, 2020 р.); «Сучасні трансформації в економіці та управлінні» (м. Клайпеда, Литва, 2020 р.); «Проблеми формування та реалізації регіональної економіки» (м. Запоріжжя, 2020 р.); «Сучасний менеджмент: проблеми та перспективи розвитку» (м. Херсон, 2020 р.).

Публікації. Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи в повному обсязі висвітлено у 28 наукових роботах, у тому числі: 2 підрозділи в колективних монографіях, 12 статей у наукових фахових виданнях України та у виданнях, які включені до міжнародних інформаційних та наукометричних баз, 4 статті – у закордонних наукових виданнях, 10 тез доповідей у збірниках за матеріалами науково-практичних конференцій. Загальний обсяг публікацій складає 12,66 друк. арк., з яких особисто автору належить 12,38 друк. арк.

Структура та обсяг дисертаційної роботи. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 232 сторінки. Робота містить 22 таблиці, 9 рисунків та 12 додатків. Список використаних джерел налічує 199 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, зв'язок дисертації із науковими програмами, планами, сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичну значущість отриманих наукових результатів, наведено відомості щодо їх апробації.

У першому розділі «Теоретичні засади дослідження організаційно-економічних аспектів функціонування національної транспортної інфраструктури» досліджено сучасний стан, особливості та детермінанти розвитку організаційно-економічного середовища функціонування національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності, визначено сутність державного управління у напрямі розвитку транспортної інфраструктури України, сформульовані принципи організаційно-економічного забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності.

Перспективним напрямом розбудови транспортної системи України, з огляду на світовий досвід, є розвиток мультимодальних перевезень. З'ясовано, що на сьогодні в Україні найбільш активно розвиваються мультимодальні перевезення вантажів з використанням морського, автомобільного та залізничного видів транспорту. Поступово розширюється залучення до зазначених вантажних перевезень повітряного флоту. Здебільшого мультимодальні перевезення в Україні базуються на морських портах, а саме – Чорноморському, що оснащений мультимодальною (залізнично-паромною) термінальною площадкою, Одеському та Південному, – що мають глибоководні підхідні канали і акваторію, а також розвинені термінальні потужності.

На основі проведеного SWOT-аналізу, фрагмент якого наведено в табл. 1, визначено сильні та слабкі сторони розвитку національної транспортної інфраструктури, з'ясовано наявні можливості й потенційні загрози для активізації такого розвитку.

Таблиця 1

SWOT-аналіз водної транспортної інфраструктури України

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>Вдале географічне розташування; проведення систематичного днопоглиблення; наявність вільних територій для перспективного розвитку морських портів; наявність нормативно-правової бази щодо можливості залучення приватних інвестицій для розвитку портової галузі в Україні; близькість морських портів до центрів споживання і виробництва продукції та формування масових вантажів; кваліфікована робоча сила та управлінський персонал з багаторічним досвідом.</p>	<p>Суттєвий знос основних засобів (понад 70%), незадовільний стан портових споруд і обладнання; недостатня пропускна спроможність припортових станцій і автодоріг; низька ефективність використання потенціалу існуючих перевантажувальних потужностей; недостатній рівень та невідповідність глибин в окремих морських портах та на каналах паспортним характеристикам; повільна обробка вантажів у портах; недостатній рівень інвестицій в оновлення портових терміналів; високі ставки портових зборів, негнучкість тарифної політики; кліматично обмежений час проходу по річці Дніпро.</p>
<p>Можливості</p> <p>Підвищення завантаженості морських портів та реалізація транзитного потенціалу, модернізація та створення нових потужностей, синхронізована із розвитком під'їзних шляхів, прискорення митного та інших видів контролю, впровадження нової методики розрахунку портових зборів, реалізація проектів державно-приватного партнерства, впровадження інноваційних рішень та мультимодальних перевезень.</p>	<p>Загрози</p> <p>Монополізація ринку окремими портовими операторами; тотальна приватизація; корупція при реалізації проектів державно-приватного партнерства; нецільове використання портових зборів; зменшення вантажопотоків через високу конкуренцію з боку морських портів інших країн Чорного моря; зменшення вантажопотоків через бойові дії у Азовському регіоні.</p>

Джерело: побудовано автором.

Проведений аналіз стану транспортної інфраструктури України, а також узагальнення наукової думки щодо теоретико-прикладного забезпечення розвитку галузі в цілому дозволили визначити основні детермінанти розвитку об'єктів національної транспортної інфраструктури, які розподілено на три групи:

- відносно сталі – це такі, що діють протягом тривалого часу та потребують суттєвих часових інтервалів для зміни. Ці детермінанти сформовані на підставі аналізу та узагальнення інституціональних критеріїв розвитку;

- змінні – такі, що досить швидко можуть змінюватися під впливом міжнародних, національних та локальних подій і тенденцій. Ці детермінанти сформовано, спираючись на критерії, визначені в ході аналізу зовнішнього середовища та правової бази на макро-, мезо- та мікрорівнях розвитку транспортних систем;

- ймовірнісні детермінанти – це ті, що можуть виникати чи зникати під впливом певних обставин. Ці детермінанти можна дослідити в ході аналізу конкурентного середовища та його змін в динаміці, а також з урахуванням змін тенденцій наукових досліджень. Критеріями вибору складових ймовірнісних детермінант є наявний стан розвитку транспортних систем у частині факторів дисконтування, геополітичних трендів, макроекономічних криз тощо.

Визначено сутність державного управління у напрямі розвитку транспортної інфраструктури України. Встановлено, що основні функції державного управління транспортною галуззю полягають у такому: правове забезпечення діяльності транспортних систем; забезпечення ефективної та безпечної експлуатації об'єктів національної транспортної інфраструктури, фінансово-економічна діяльність, соціальний розвиток, охорона навколишнього середовища, адміністративно-політична діяльність.

Мультимодальні перевезення вимагають узгодження нормативно-правових, технічних, організаційних, фінансових, логістичних та інших чинників, які мають місце в процесі переміщення вантажів територією країн. Ці чинники є передумовою для розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності.

Сформульовано основні принципи формування організаційно-економічного забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності, основними з яких є: принцип взаємозалежності; принцип різноманітності підходів щодо розвитку; принцип взаємозв'язку; принцип вантажопідйомності; принцип керованості; принцип узгодженості логістики із обсягами виробництва та споживання; принцип невизначеності зовнішнього середовища; принцип екологічності та енергоефективності; принцип зворотного зв'язку. Зазначені принципи мають бути покладені в якості базових для розвитку транспортних терміналів та шляхів сполучення України на засадах мультимодальності.

У другому розділі «Механізм та організаційно-економічне забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури» здійснено факторно-критеріальне оцінювання організаційно-економічних передумов розвитку національної транспортної інфраструктури, сформовано механізм її розвитку та

запропоновано фінансові інструменти стимулювання розвитку морської транспортної інфраструктури України.

Аналіз статистичних даних дозволив дійти висновку про наявність таких передумов розвитку транспортної системи України:

- значні зміни у динаміці та структурі морських та річкових перевезень, зокрема, суттєве скорочення вантажних та пасажирських морських перевезень;
- високі витрати на транспортування, які становлять близько 40% від купівельної вартості товарів та послуг, що призводить до економічної недоцільності експортно-імпортних операцій;
- скорочення на 36% загального вантажообігу у 2019 році порівняно з 1995 роком та на 14%, порівняно з 2013 роком;
- скорочення на 47% загального пасажирообігу у 2019 році порівняно з 1995 роком та на 52%, порівняно з 2013 роком.

Інвестиції у транспортну інфраструктуру з усіх джерел фінансування досягають в Україні тільки 2 % ВВП, тоді як у країнах ЄС – 3 % (середній показник по 27 країнах), бюджетне фінансування в Україні перебуває на рівні 0,33 % ВВП, в ЄС – 1,1 %.

Проведено факторно-критеріальне оцінювання організаційно-економічних передумов розвитку транспортної інфраструктури України, яке, за допомогою методу експертного оцінювання економічних, юридичних, технологічних, геополітичних та соціальних передумов дозволило встановити, що найбільш вагомими (за ступенем впливу) є геополітичні та економічні чинники. Вони оцінені експертами майже однаково. Технологічний та юридичний фактори мають суттєвий вплив на розвиток національної транспортної інфраструктури, проте він майже на чверть менше, ніж у геополітичного та економічного факторів. Найменший вплив чинить соціальний чинник (рис. 1).

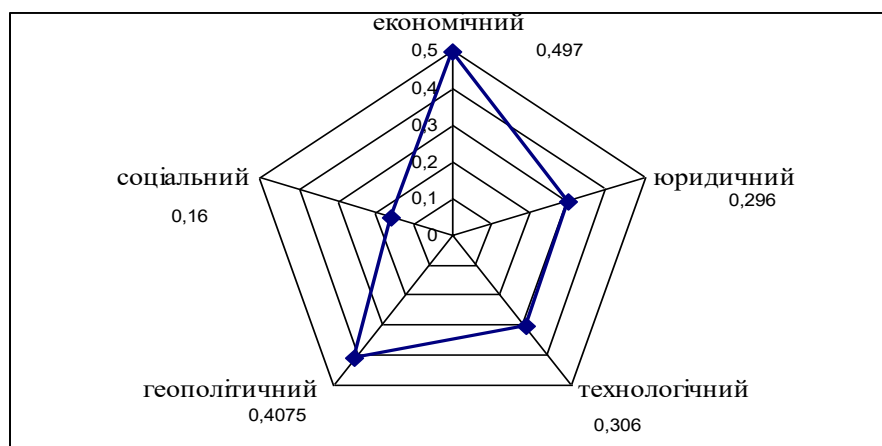

Рис. 1. Візуалізація результатів факторно-критеріального оцінювання передумов розвитку транспортної інфраструктури України

Джерело: побудовано автором.

Наведено авторське бачення шкали трактування отриманих результатів факторно-критеріального оцінювання, яке полягає у використанні інтервальної шкали (від 0 до 1) із шагом 0,2, де:

- 0-0,2 – вплив фактору дуже слабкий, наближений до мінімального;
- 0,21-0,4 – вплив відчутний, але не суттєвий;
- 0,41-0,6 – вплив досить суттєвий, може визначати певні стратегічні напрями розвитку системи;
- 0,61-0,8 – вплив значний, здатний призвести до змін системи;
- 0,81-1 – вплив максимальний, може призводити до кардинальних інституціональних змін в діяльності системи.

Сформовано механізм розвитку національної транспортної інфраструктури (рис. 2), об'єктом якого є система економічних та організаційних відносин, що склалася в процесі діяльності між суб'єктами на різних рівнях з метою впровадження сукупності інноваційних рішень.

Основними функціями механізму розвитку національної транспортної інфраструктури є: організаційна, економічна та правова.

В роботі досліджено досвід провідних країн щодо фінансування розвитку транспортної інфраструктури, узагальнено особливості застосування провідних (англійської та французької) концепцій фінансово-економічної діяльності морських портів. Встановлено, що основним джерелом фінансування об'єктів морської транспортної інфраструктури України є портові збори, які є одними з найвищих у світі, що негативно впливає на вантажообіг портів України.

Тому в роботі доопрацьовано методику формування портових зборів, яка на відміну від тих, що застосовується наразі, містить перманентну складову (собівартість послуги із урахуванням планового прибутку та дивідендної політики держави) та частину розвитку (1):

$$P^i_t = \underbrace{(C_t(1 + R_t))}_{\text{Перманентна складова}} \cdot \underbrace{J_{\text{риз}i} \cdot J_{\text{інвт}} \cdot J_{\text{інф}}}_{\text{Частина розвитку}}; \quad (1)$$

де P^i_t – загальний обсяг портового збору для умов функціонування t -го транспортного терміналу у випадку обслуговування i -го судна; C_t – собівартість обслуговування транспортного терміналу; R_t – нормативний рівень рентабельності діяльності транспортного терміналу; $J_{\text{риз}i}$ – складова, яка ураховує ризики; $J_{\text{інвт}}$ – складова, яка враховує необхідність інвестування у розвиток морської транспортної інфраструктури чи конкретного t -го транспортного терміналу; $J_{\text{інф}}$ – інфляційна складова, яка встановлюється за даними Державної служби статистики, а саме, як показник поточного індексу інфляцій в країні.

Наведено методику розрахунку кожної складової тарифу. Застосування методики дозволить акумулювати достатній обсяг коштів для розвитку транспортних терміналів із одночасним забезпеченням гнучкості зборів.

У третьому розділі «Науково-методичні засади формування організаційно-економічного забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності» досліджено методи регулюючого впливу на процеси розвитку транспортної інфраструктури. Обґрунтовано, що концесія є найбільш прогресивною формою державно-приватного партнерства.

Рис. 2. Механізм розвитку національної транспортної інфраструктури (ТІ)

Джерело: побудовано автором.

Удосконалено методичні засади адаптації розвитку національної транспортної інфраструктури до умов зовнішнього середовища, які містять у собі низку процесів та процедур (рис. 3).

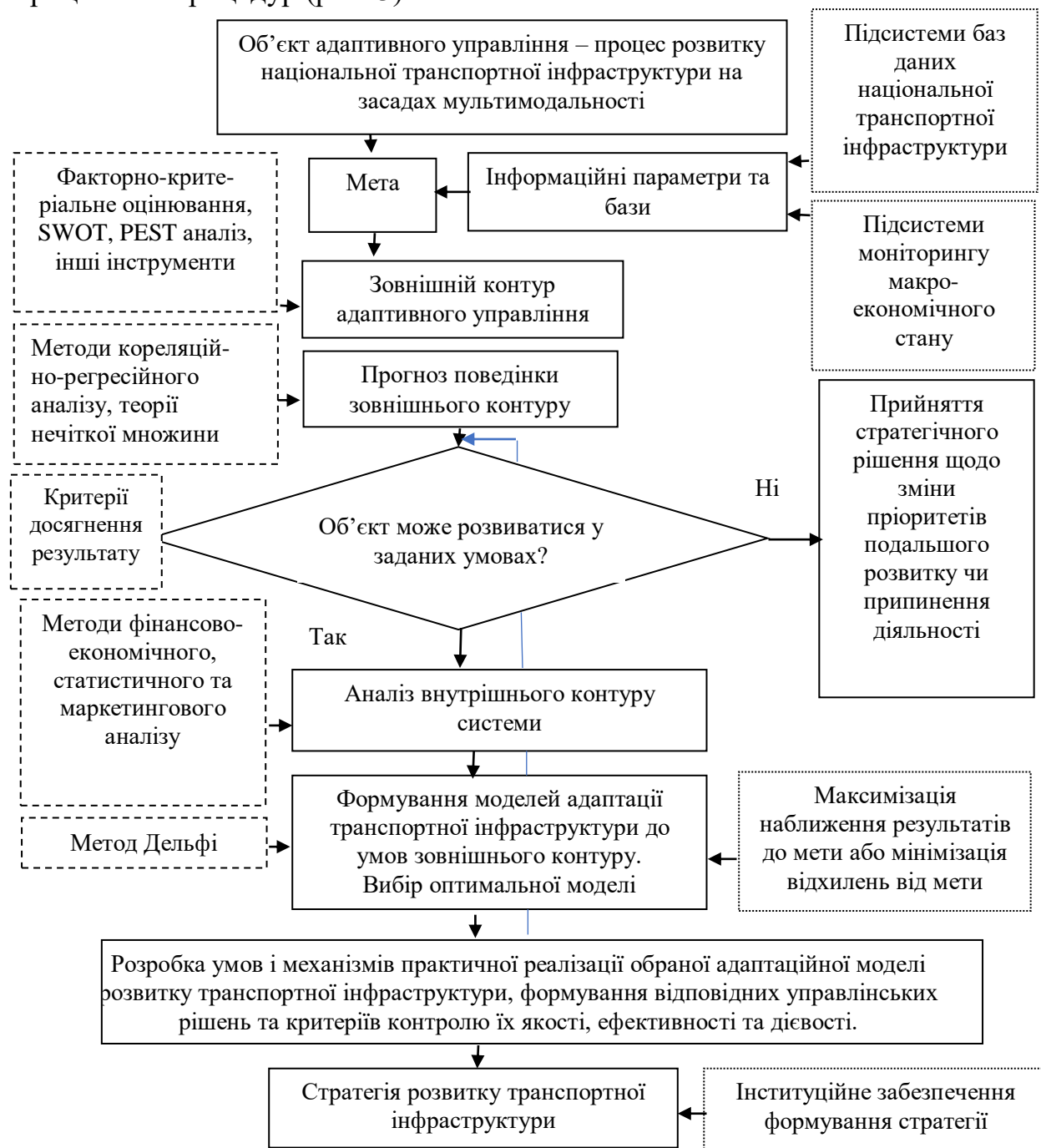

Рис. 3. Методичні засади адаптації розвитку національної транспортної інфраструктури до умов зовнішнього середовища

Джерело: побудовано автором.

Обґрунтовано, що для реалізації розроблених методичних засад необхідною умовою є наявність інформаційної бази щодо стану об'єктів національної транспортної інфраструктури. Запропоновано застосування управлінських інформаційних систем, які містять підсистеми ведення баз даних транспортних терміналів та шляхів сполучення й підсистеми моніторингу макроекономічного

стану.

Здійснено структурування інституціонального забезпечення формування Стратегії розвитку транспортної інфраструктури України та визначено ієрархію відповідних планів. Розроблено стратегічні напрями розвитку національної транспортної інфраструктури на короткостроковий, середньостроковий та довгостроковий періоди.

В роботі доопрацьовано концептуальні основи розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності, до яких віднесено:

- інтелектуалізацію транспортної системи – застосування провідних досягнень інфо-комунікаційної сфери для забезпечення оптимальної взаємодії елементів системи та зручного інтерфейсу сервісів для споживачів;
- екологічність – розвиток екологічної свідомості та відповідальність учасників мультимодальних перевезень;
- комплексність – міжнародна координація та збільшення пропускної здатності національної транспортної інфраструктури;
- стимулювання високого рівня зайнятості – подолання безробіття при одночасному впровадженні новітніх технологій;
- збалансованість розвитку – забезпечення найефективнішого використання можливостей національної транспортної інфраструктури;
- всеосяжність та планомірність – передбачає рівноцінну залученість до процесів розвитку усіх елементів транспортної системи, побудованої на засадах мультимодальності (співвідносно їх можливостям) шляхом формування горизонтів розвитку.

Запропоновано метод визначення потенційної сумісності елементів транспортної системи, побудованої на засадах мультимодальності, для забезпечення її збалансованого розвитку.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та запропоновано підходи щодо вирішення важливого наукового завдання, що полягає у формуванні організаційно-економічного забезпечення умов розвитку національної транспортної інфраструктури. Результати дослідження дозволили сформулювати такі висновки:

1. Аналіз літературних джерел та стану розвитку національної транспортної інфраструктури дозволив визначити основні детермінанти цього розвитку. Вони поділені за ступенем впливу на відносно сталі, змінні (міжнародні, національні та локальні), а також ймовірнісні. Це дозволяє більш системно вивчати та прогнозувати подальший розвиток інфраструктури. Встановлено, що найбільш перспективним напрямом розвитку транспортних систем України є мультимодальні перевезення, в діяльності яких провідне місце займають транспортні термінали. Доведено, що передумовою розвитку мультимодальних перевезень є усунення відомчої та технологічної роз'єднаності роботи залізниць, портів, автомобільного і авіаційного транспорту.

2. Задля підвищення ефективності державного регулювання розвитку національної транспортної інфраструктури запропоновано методи інтегрування законодавчої бази країн-учасників мультимодальних перевезень. Систематизовано концептуальні основи забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності, що містять метод оцінки рівня збалансованості транспортної системи, горизонти розвитку національної транспортної інфраструктури. Узагальнено ризики та переваги застосування провідних (англійської та французької) концепцій фінансово-економічної діяльності морських портів.

3. Шляхом дослідження теоретичних основ та світового досвіду удосконалено принципи формування організаційно-економічного забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності. Наведені принципи базуються на узгодженні нормативно-правових, технічних, організаційних, фінансових, логістичних та інших чинників, які є специфічними в діяльності вітчизняного транспорту. Таке узгодження дозволяє досягнути суттєвого поліпшення організаційно-економічного забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури.

4. Визначено передумови розвитку національної транспортної інфраструктури (до яких віднесено економічні, юридичні, технологічні, геополітичні і соціальні) та здійснено їх факторно-критеріальне оцінювання шляхом застосування удосконаленого методичного підходу та відповідної інтервальної шкали трактування отриманих результатів. Проведено відповідні розрахунки, які показали, що жоден з визначених факторів не має значного впливу на розвиток системи, здатного призвести до зміни принципів та методів роботи транспортної інфраструктури.

5. Сформовано механізм розвитку національної транспортної інфраструктури, що базується на взаємодії та взаємозалежності процесів розвитку в частині регулювання (інформаційна матриця), матеріального забезпечення (ресурсна матриця), лімітувань (матриця обмежень) та організації (матриця інструментів), що у підсумку визначає та узгоджує зміст та функціонали основних етапів розвитку національної транспортної інфраструктури. Застосування запропонованого механізму сприятиме максимізації ефективності розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності, узгодженої із світовими трендами.

6. Досліджено фінансові інструменти стимулювання розвитку об'єктів національної транспортної інфраструктури як визначальних елементів транспортної системи України. Наведено удосконалену методику формування портових зборів, яка базується на принципі одержання обґрунтованого прибутку, а саме через розподіл портового збору на перманентну частину (собівартість послуги із урахуванням планового прибутку та дивідендної політики держави) та частину розвитку (урахування інвестиційної та інфляційної складової й компенсацію ймовірних ризиків).

7. Досліджено методи регулюючого впливу на процеси розвитку національної транспортної інфраструктури. Запропоновано застосування концесії як форми державно-приватного партнерства, що дозволяє максимізувати

фінансові результати при збереженні державної форми власності об'єктів транспортної інфраструктури.

8. Систематизовано основні складові інституційного середовища національної транспортної інфраструктури, до яких віднесено формальні та неформальні інституції та інститути, які у поєднанні визначають інституційний механізм ідентифікації порушень норм і правил, та відповідні санкції. Обґрунтовано, що для управління розвитком національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності (з позиції інституціональних інструментів) доцільно використовувати методи адаптивного управління, що дозволяє забезпечувати гнучкість суб'єктно-об'єктних відносин між елементами системи. Удосконалено методичні засади розвитку національної транспортної інфраструктури шляхом їх адаптації до умов зовнішнього середовища. Здійснено структурування інституціонального забезпечення формування стратегії розвитку транспортної інфраструктури України та визначено ієрархію відповідних стратегічних планів.

9. Доопрацьовано концептуальні основи розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності. Досліджено і розроблено системні і прикладні аспекти розв'язання проблеми вибору стратегії розвитку транспортного терміналу шляхом мінімізації ризиків. На основі розробленої методики запропонована можливість прийняття обґрунтованого рішення щодо оптимізації роботи транспортного терміналу і стратегії його розвитку. Сформований методичний підхід щодо формування наскрізного тарифу при мультимодальних перевезеннях та розроблені пропозиції до проекту Закону України «Про мультимодальні перевезення».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Монографії:

1. Ремзіна Н.А. Проблеми та сутність системи державного управління в напрямі розвитку постійних пристроїв транспортних систем України. *Сучасні підходи до соціально-економічного, інформаційного та науково-технічного розвитку суб'єктів національного господарства* : монографія / за ред. Л.М. Савчук, Л.М. Бандоріної. Дніпро : Пороги, 2020. С. 500–509. (0,37 д.а.).

2. Ремзіна Н.А. Концептуальні основи розвитку транспортної інфраструктури регіонів України на засадах мультимодальності. *Домінанти сталого розвитку регіонів України* : колективна монографія / за ред. акад. Буркинського Б.В. Одеса: ІПРЕД НАН України, 2020. С. 597–602. (0,44 д.а.).

Статті у наукових фахових виданнях України та у виданнях, які включені до міжнародних інформаційних і наукометричних баз:

3. Ремзіна Н.А. Наукові підходи до формування концепції здійснення портової діяльності в Україні. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2016. Вип. 2 (55). 2016. С. 22–36. (0,52 д.а.).

4. Remzina N.A. Application of concession in the reforming process of the port industry: features for Ukraine. *Економічні інновації*. 2016. Вип. 62. С. 171–175. (0,48 д.а.).

5. Ремзіна Н.А. Теоретичні основи функціонування постійних устроїв транспортних систем в Україні в умовах приватизації. *Економічні інновації*. 2017. Вип. 63. С. 237–243. (0,41 д.а.).

6. Remzina N.A. Port dues as the main source of financing of the permanent structures of the maritime transport system. *Економічні інновації*. 2019. Том 21. Вип. 1 (70). С. 134–145. (1,08 д.а.).

7. Ремзіна Н.А. Теоретичні засади, умови та перспективи розвитку мультимодальної інфраструктури в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент»*. 2019. Вип. № 40. С. 30–37. (0,69 д.а.).

8. Ремзіна Н.А. Механізм розвитку постійних пристроїв транспортних систем України. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 50. Ч. 1. С. 98–105. (0,67 д.а.).

9. Ремзіна Н.А. Принципи формування організаційно-економічного забезпечення розвитку постійних пристроїв транспортних систем України на засадах мультимодальності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2020. Вип. 30. С. 130–134. (0,66 д.а.).

10. Ремзіна Н.А. Факторно-критеріальне оцінювання організаційно-економічних передумов розвитку постійних пристроїв транспортних системи України. *Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського. Серія: «Економіка і управління»*. 2020. Том 31 (70). С.132–139. (0,77 д.а.).

11. Ремзіна Н.А. Сучасний стан та детермінанти розвитку постійних пристроїв транспортних систем України. *Бізнес-навігатор*. 2020. Вип. 1 (57). С. 48–55. (0,73 д.а.).

12. Ремзіна Н.А. Шляхи удосконалення системи розрахунку портових зборів. *Держава та регіони. Серія: «Економіка та підприємництво»*. 2020. Вип. 3 (114). С. 85–88. (0,42 д.а.).

13. Ремзіна Н.А. Методичні засади формування інституціонального забезпечення розвитку постійних пристроїв транспортних систем України. *Економічний простір*. 2020. № 156. С. 90–97. (0,84 д.а.).

14. Гуцалюк О.М., Ремзіна Н.А. Методичні основи формування єдиного наскрізного тарифу мультимодальних перевезень. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2020. Вип. 4 (37). С. 169–176. (0,55 д.а.). *Особистий внесок здобувача*: розроблено методичний підхід щодо формування наскрізного тарифу як вартості доставки одиниці вантажу шляхом мультимодальних перевезень.

Статті у закордонних наукових виданнях:

15. Remzina N.A. Privatization of the ports in Ukraine: complex problems. *East European Scientific Journal*. 2016. Vol. 9 (13). Part 2. P. 93–97. (0,54 д.а.).

16. Ремзіна Н.А. Економіко-правові аспекти регулювання портової галузі України в умовах приватизації. *The scientific heritage*. 2016. Вип. 7 (7). С. 73–77. (0,50 д.а.).

17. Ремзіна Н.А. Приватизация постоянных устройств морской транспортной системы и связанные с ней риски. *European multi science journal*. 2018. Вип. 11. С. 45–49. (0,51 д.а.).

18. Ремзіна Н.А. Проблеми законодавчого забезпечення розвитку постійних устроїв внутрішнього водного транспорту в Україні. *Znanstvena misel journal*. 2019. Вип. 34. Ч. 2. С. 28–32. (0,48 д.а.).

Опубліковані праці апробаційного характеру:

19. Ремзіна Н.А. Управління ризиками приватизації постійних устроїв морської транспортної системи. *Innovative Economy: Processes, Strategies, Technologies : II International Scientific Conference (Kielce, 26 January 2018)*. Kielce, Poland: Baltija Publishing. 2018. С. 59–61. (0,17 д.а.).

20. Ремзіна Н.А. Проблеми фінансування посліпних устроїв морської транспортної системи за рахунок портових зборів. *Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні інформаційні та інноваційні технології на транспорті (MINTT – 2019)» (м. Херсон, 28-30 травня 2019 р.)*. Херсон. 2019. С. 32–35. (0,30 д.а.).

21. Remzina N.A. Public governance system problems of the development of the permanent structures of the transport systems in Ukraine. *Матеріали III Міжнародної наукової конференції «Від Балтики до Причорномор'я: формування сучасного економічного простору» (м. Рига, 23 серпня 2019 р.)*. Рига. 2019. С. 44–47. (0,23 д.а.).

22. Remzina N.A. Problems of providing the development of the permanent structures of the inland water transport in Ukraine. *Праці Всеукраїнської науково-практичної конференції «Економіка та сучасний менеджменту: теоретичні підходи та практичні аспекти розвитку» (м. Одеса, 14 вересня 2019 р.)*. Одеса. 2019. С. 35–38. (0,18 д.а.).

23. Remzina N.A. Multimodal infrastructure development in Ukraine: complex problems. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Теоретичні та практичні засади ефективного функціонування соціально-економічної сфери» (м. Дніпро, 25 січня 2020 р.)*. Дніпро. 2020. С. 47–50. (0,22 д.а.).

24. Remzina N.A. Preconditions of the development of the permanent structures of transport systems of Ukraine: factor-criterion evaluation. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасний стан та перспективи розвитку економіки, обліку, фінансів та права» (м. Полтава, 26 березня 2020 р.)*. Полтава. 2020. С. 54–56. (0,12 д.а.).

25. Remzina N.A. The mechanism of providing of the transport system's permanent structures development in Ukraine. *Матеріали IV Міжнародної наукової конференції «Сучасні трансформації в економіці та управлінні» (м. Клайпеда, 27 березня 2020 р.)*. Клайпеда. 2020. С. 24–28. (0,18 д.а.).

26. Remzina N.A. The main principles of the organizational and economic basis of the development of the permanent structures of the transport systems of Ukraine in the context of the multimodal transportation. *Матеріали дванадцятої міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні інформаційні та інноваційні технології на транспорті MINTT-2020» (м. Херсон, 27-29 травня 2020 р.)*. Херсон. 2020. С. 182–185. (0,34 д.а.).

27. Remzina N.A. Institutional support of the strategic development of the permanent structures of the transport systems of Ukraine. *Матеріали 5-ої Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Сучасний менеджмент: проблеми та перспективи розвитку»*. (м. Херсон, 29 травня 2020 р.). Херсон. 2020. С. 444–446. (0,12 д.а.).

28. Remzina N.A. The role of the institutional environment in the development of the permanent structures of the transport systems. *Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми формування та реалізації регіональної економіки» (м. Запоріжжя, 30 травня 2020 р.)*. Запоріжжя. 2020. С. 12–14. (0,14 д.а.).

АНОТАЦІЯ

Ремзіна Н.А. Організаційно-економічне забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. – Центральноукраїнський національний технічний університет МОН України. – Кропивницький, 2021.

У дисертації запропоновані теоретичні та прикладні основи організаційно-економічного забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності.

Удосконалено механізм розвитку транспортної інфраструктури України.

Розвинено науково-методичний підхід щодо факторно-критеріального оцінювання організаційно-економічних передумов розвитку транспортної інфраструктури України, який містить перелік специфічних факторів та критеріїв оцінки, а також інтервальну шкалу трактування отриманих результатів.

Проведено систематизацію концептуальних основ забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури на засадах мультимодальності.

Доопрацьовано методичні засади інституціонального забезпечення розвитку національної транспортної інфраструктури, які складаються з процедур її адаптації до умов зовнішнього середовища. Запропоновано формування Стратегії розвитку транспортної інфраструктури України.

Ключові слова: транспортний термінал, шляхи сполучення, мультимодальні перевезення, постійні пристрої транспортних систем, механізм, портові збори, стратегія, державно-приватне партнерство, приватизація, інституціональне забезпечення.

АННОТАЦИЯ

Ремзина Н.А. Организационно-экономическое обеспечение развития национальной транспортной инфраструктуры на основе мультимодальности. – Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.03 – экономика и управление национальным хозяйством. – Центральноукраинский национальный технический университет МОН Украины. – Кропивницкий, 2021.

В диссертации предложены теоретические и прикладные основы организационно-экономического обеспечения развития национальной транспортной инфраструктуры на основах мультимодальности.

Усовершенствован механизм развития транспортной инфраструктуры.

Развито научно-методический подход к факторно-критериальному оцениванию организационно-экономических предпосылок развития транспортной инфраструктуры Украины, содержащий перечень специфических факторов и критериев оценки, а также интервальную шкалу трактовки полученных результатов.

Проведена систематизация концептуальных основ обеспечения развития национальной транспортной инфраструктуры на основах мультимодальности.

Доработаны методические основы институционального обеспечения развития национальной транспортной инфраструктуры, состоящие из процедур ее адаптации к условиям внешней среды. Предложено формирование Стратегии развития транспортной инфраструктуры Украины.

Ключевые слова: транспортный терминал, пути сообщения, мультимодальные перевозки, постоянные устройства транспортных систем, механизм, портовые сборы, стратегия, государственно-частное партнерство, приватизация, институциональное обеспечение.

ABSTRACT

Remzina N.A. Organizational-economic support of the national transport infrastructure development on the basis of multimodality. – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

The dissertation on competition of a scientific degree of the candidate of economic sciences on a specialty 08.00.03 – economy and management of a national economy. Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi Ministry of Education of Ukraine, 2021.

The modern transport system is one of the fundamental sectors of the economy of Ukraine, which has an extensive communication routes and transport terminals. However, the transport system of Ukraine has the low level of the national transport infrastructure development to ensure the proper volume of the multimodal transportation. Due to the lack of favorable investment climate and state support, there is no development of existing national transport infrastructure facilities.

The dissertation offers theoretical bases of the organizational-economic support of the national transport infrastructure development on the basis of multimodality.

It is improved the mechanism of the national transport infrastructure development, which is based on the interaction and interdependence of the following matrices: the information matrix that allows to systematize and analyze all the information on the permanent structures development; the resource matrix that determines the resources of a material and non-material nature that are necessary for the development; the matrix of tools – levers of legal regulation, public-private partnerships, etc.; and the matrix of restrictions that takes into account the restrictions of the political, technical, technological, economical, infrastructural, environmental, material, financial and labor nature.

The scientific and methodological approach for the factor-criterion assessment of organizational-economic prerequisites of the national transport infrastructure development has been developed. It contains a list of specific factors and evaluation criteria, as well as an interval scale for interpreting the results.

The methods of regulatory influence on the processes of the national transport infrastructure development have been improved. It is based on the optimal combination of the regulation sphere on the basis of public-private partnership.

It was carried out the systematization of conceptual bases of the national transport infrastructure development on the basis of multimodality, which contains the method for estimating the level of balance of transport systems and development horizons for the permanent structures on the basis of multimodality.

It is improved the principles of formation of organizational- economic support for the national transport infrastructure development on the basis of multimodality.

The existing classification of port dues has been improved by the adding the criterion "cargo risk", which allows to take into account economic, social, environmental, geopolitical and other risks arising during the handling operations.

The method of port dues calculation has been improved. It is proposed to divide the port charge into a permanent part (which includes the cost of services, planned profits and state dividends) and part of development (which includes investment and inflation components, as well as the component that compensates risks).

The methodological bases of the institutional support of the national transport infrastructure development have been finalized, which contain a number of procedures for adaptation of transport infrastructure to environmental conditions. The formation of the Strategy of the transport infrastructure development of Ukraine is proposed.

Keywords: transport terminal, communication routes, multimodal transportation, permanent structures of transport systems, mechanism, port dues, strategy, public-private partnership, privatization, institutional support.

Ремзіна Н.А.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ
НА ЗАСАДАХ МУЛЬТИМОДАЛЬНОСТІ

Спеціальність 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Підписано до друку 02.03.2021 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.
Надруковано на різнографі. Умов.-друк. арк. 0,9.
Зам. № 179-03. Наклад 100 прим.